З. ДАРСАЛІА

АНVХVЕІ АГУТ,VХVЕІ

(АПІЕСА)

„Аҧсиѵ Ҷаҧш“ абібліотечка

З. ДАРСАЛІА.

АНVХVЕІ
АГУТ,VХVЕІ

(Апіеса ҕугvларак — ф-саx̌ак аманv)

Сухум, Типография ВСНХ.
Главлит № 1089. Зак. № 493.
Тираж 800.

ІАЛАҒУОУ АУАА:

1. Ламт̆аӵ . іуаѳѵбжара днах̆ѵсх̆еіт
2. Х̇іфа . . убрі іҧҥѵс
3. Ҕамел . іат̆а іҧа
4. Назіфа . гула ҧҥѵсѵуп
5. Ҥасан . дгулоуп
6. Ҕдѵж . . уіаҕѵҕант̆ѵуп
7. Ҷаімҕхан. ҷудрҧаѳѵуп
8. Біҷа . . гула ҷкуноуп

АҢХАҮVI АСАХІА.

Ашvш ѳнv. Арӡарах̇ аҷарӡаӡу кӗоуп. Армарах̇ столк гv̇лоуп, аҷамӡуа, ачанахӡуа, аҧаӡліакаӡуа, аҷцаӡуа уһа іӡугvланv. Астол ааігуаща ігvлоуп ҧһалк аӡv ӡанv, нас еірvӡк, ачуан аӡуаб. Еӗvрӡ аӡӡамцӡуа рах̇ ікнаһаӡуоуп: акумжv, акаба, ахӡарҧа, аqама, убас даҿа маҭаӡуак. Аҷарӡаӡу аҵvхуан аҷарӡаӡуа еіӡуп. Ахах̇v щvндvqура дvук vӡугv̇лоуп. Ащvндvqура ахадҵанv аіарӡа іqаҵоу аӗv дvш̆ӡоуп дчмазаѳнv, еімааӡуа ҵарҧаланv іаҧх̇а ікаҧсанv, Ламш̆аҷ. Іҧһvс дхарqусуа ахушӡаара дҿһаҭоуп. Акуша мvкуша ігvлоуп аqуарḋӡуа аскамӡуа.

Ламш̆аӱ. (Абӡ̆аа-ћа дааӡуҭанv) Аі, алаh алаh! Сvблvіт, еразнак амца сцраланv сvблvіт.

Хіфа. (Дфагvланv іара іах̆ лӗvналхоіт). Іqоуцозеі мщан ахvза уӡухнv ах̆ӡа улоуцома.

Ламш̆аӱ. Аӡv сvрж аӡv! Сӗv беіт. Ћаі раца сгу сӱv еіцакнv сакvіт ґааур. (Інапv̀ іцvргуанv аферґ ћа іiарӡа дvлаҭоуп).

Хіфа. (Аӡv кнv дааіхагvланv) Угу-уӱv еіцакv̀мкуа жаха аӡсхура-ћа унvӡуланv уцан ах̆ӡа улоумцеі!

Ламш̆аӱ. (Аӱца лара ішvлкvу ізнапvк ацхраакӡанv аӡv іжуеіт, нас іiарӡа днvлаhауеіт). Аӡсхура ӗv сара саӡх̆а

барӷv бнеіт, аха ах̆ҕа бvламлаʒеіт; куацлеі чvслеі уаһа набvлvмшо бзхара бфан бааіт.

Хіфа. Уф! уцажаш̆оузеі ц̆умбеіт.

Ламш̆ац̆. Сцажаш̆амо ацабvрг сһоіт. (Аферӷ-һа ібӂv ҕvікаауеіт). Һабаш̆ рvцһа дvмҕсvрӷv щара ш̆оукv амла щ̆агар qаларvн. Акуац шаѳv, анvі акуац бзіа лvіҕеіт, сара акуац баацҕс сіҕеіт, Назіфа авара хvшра лvіҕеіт, сара ҕмац̆vк вацvцк наҕурщнv іасvмцаіҕсеіт-һа щ̆еібарqундqундуа щvш̆аҕара абаqаз рһааіт... Аі схv ҕѳvіт схv, схv, схv!.. Ц̆анһаҕ... ааі ц̆уш̆ҕ, дvна... аа... Аііі! сvвара аʒаʒ еіҕш іѳалнарq̆а закузеі ана-

ӵалбеіт. Азаз... Аімаа ан... (Дҕvнчхоіт).

Хіфа. (Лт̆арҕах̆ даахvнћнv) Ма хучvк дзvцанда! Еh, сзҕущазеі сара рvцhа. (Дт̆оіт).

Ламш̆аӵ. (Ҕvҕрак аш̆ҕах̆ ібӂv хучзанv) Бара іqоу бдvруама!.. Аха qаі... азv сvрэк!.. Анvха... hо! ісѐ... ісѐащазеі мщан... Анца інvс анvха...hо!

Хіфа. (Дзvрфуа дфагvланv днеіхагvлоіт, ііћо анлзеілvмкаалак̇) Уара арах̆ уааҕшvш̆! (Далvмцуаща анvлбалак̆ іхv лнапv надкvланv) Уара улаҕуа аахтvш̆!

Ламш̆аӵ. (Даалцща) Паі, аі сблvіт! Сблvіт, сблvіт сб... Аqудvрҕаф лqvнза аѕv дбv̀ш̆ҕvроуп ілћо hаhап.

Хіфа. Ісѵт̆ҕрѵда аqудѵрҕаѡ лах̇ сара рѵцhа. Ҕамел іоуп уі аqудѵрҕаца рт̆ѵ ìоуhар іхѵ хназкоіт. (Днеінѵ амца дѡіцхоща даѐуп Ламт̆аӱ еhа ìбӂѵ ҕѵганѵ ак̥ра далагоіт. Назіфеі Бедіеі ааѡналоіт).

Бìда. Мшѵбзіа!

Хіфа. Бзìа убааіт ухàцкѵ сцеіт.

Назіфа. (Ачѵмазаѡ днеіхагѵланѵ) Ламт̆аӱ ущҕаqоу іах̇а.

Ламт̆аӱ. Ібѵҕущ̆ѵіра дшѵqазара Назіфа.

Назіфа (Ìхѵ лнапѵ надкѵланѵ) Амца іхq̊а дѵqоуп.

Назìфа. (Амцах̇ дааіасуеіт)

Біда. Ламт̆аӱ ушҕаqоу?

Ламш̆аӵ. Сѵqагуш̆оуп ма-к̊ана.

Біда. Ааіт умщ̆ан акѵмза-рак ух̆уам.

Хіфа. Дщ̆арг̆ѵ̀ іікгуш̆оузеі! щт̆аӄуа Назіфа бхацкѵ сцеіт. (Зег̆ѵ лат̆оіт).

Назіфа. Аqудѵрҧаѡ лqѵнʒа аʃѵ дд̆ѵӄубцарауазеі Хі-фа.

Хіфа. Лqудрҧаѡ лах̆ аʃѵ дд̆ѵӄhцарг̆ѵ сӄаххеіт, аха са-ра ачѵмазаѡ сѵідхалеіт, уаhа ісѵш̆ӄра оѡѵ дсмоуѵіт.

Біда. Сара сѵмцоі ӵуш̆т аqудѵрҧаѡ акѵр дхуарӄазар.

Хіфа. Уарг̆ѵ аqудѵрҧаѡ да-ага-ħа ізлаутасш̆арѵзеі, ара hара чкунак дhамоуп,—саб-хунда еіhабѵ іҧа, уі аqудѵр-

ҧаҷа банѵ̀ дѵнхом. Аqуа аш-кол данҕала нахѵс аахѵс оѡ-ѵщас іш̆ҕѵіхѵіт.

Назіфа. Уі імацара іоума ожѣѵі ачкунҷа акомсомолра-ћа акѵ рзѵqалан qудѵрҧаѡѵі ҧш-ѡѵі дрбанѵ іруам.

Біда. Уі еґаурѵм ҷуш̆т са-ра сѵмцо дарбан qудѵрҧаѡѵу іаазгара сѵздѵрам акумвар.

Назіфа. Аш̆ҕѵрхан дааугар еһа еіҕхап.

Біда. qааі Назіфа, Аш̆-ҕѵрхнѵж еґлѵздѵрам. Уі знѵ саш̆а хучѵ аћха адулаҧ іах̆-ҕагѵлаз іҙанѵ іфазаап. Ацха qуан даш̆ѵіт. Іхуда хща да-арѵмпѵҷахеіт. Ааі аһаһаі мзѵ-зѵуп дѵзго рћан еілалеіт. Сѵ-ѡнѵ Аш̆ҕѵрхан лqнѵ сцеіт; аҧх̆ж-ћа лqуд ѵҕуҧсо лѐаал-

хан аḍнvqоу іхарахvеіт ажіра дамцащнvҺароуп-Һа ìqоу зеӣv салҺеіт. Санааі ахучv дvбзіахах̆ан ацха qуа дшаш̆vзӣv аасарҺеіт. Аш̆ҕvрхан акрv лдvруанда ацха qуа дшаш̆vз лvмҺозvі. Амала сманаҕ бжаӣv лгvеіт.

Ламш̆аӱ. Ааі, уі цабvргvуп еӣлvздvрам; ҷаімҕхан лqvнʒа усvзца ухх̆ згvеіт уааҕсоіт аха.

Біда. Ібзіоуп, ҷаімҕхан ожvӱq̆а даазгап сара. (дѡагvлан ацара далагоіт).

Хіф . Ааі уара ушеібгоу сvҕсааіт ӱабаас ìуаҺҕуеіт аха. (Біда дцоіт Хіфа Назіфа лах̆) ҷаімҕхан даара дqудvрҕаѡ бзіоуп аіашазv. Аqуд анааҕу-

лvҧса іарбан мзvзvу аабалҥоіт. Ілҥо зеӷv іашоуп.

Назіфа. Уі дqудvрҧаф бзіоуп зеӷv дҥамдvруеі.

Ламш̆аӵ. Ааі абаҧсv сvблvіт! Сбvлзѐіт зvнза! Азv сvрж бара азv!

Хіфа. (Азv ілvржоіт нас Назіфа лах̆) Іаха ҧvҧраамҧак ачкунца т̆ап; урҧ т̆анацv хара імамща дvqан. Ачкунцаӷv аца ѝанакv іцеіт. Аш̆ҧах̆ амца шоура лаісvн, іаха шаанза ацаш̆ еіҧш сшvіхагvлаз іаасvршеіт. Іах̆а сшгvлоу сvцоіт бжеіҥан. (Дт̆оуп).

Назіфа. Бшгvлоу бvмцакуа імаріоума Хіфахvеіт арі ацх дузза шаанза ат̆ара.

Ламш̆аӱ. Аʒѵ сѵрж!.. сѵѐ беіт.

Хіфа. (Аʒѵ ілѵржуеіт іхѵ дѡаханѵ) Ожѵ аʒѵжра хҕоукʒахт.

Ламш̆аӱ. Паі банаӱалбеіт аʒѵ беігʒома.

Наіфа. Ламш̆аӱ аʒѵ уі аqара умжлан іузеіцоуп.

Ламш̆аӱ. Іауам Назіфа сѐѵ боіт.

Ҕамел. (Урѵс хѵлҕак іхоуп, аурус еіӄуа-аш̆ацаҭӄуа іш̆оуп даӑѡналанѵ Хіфа длѵзцаауеіт) Дшҕаqоу арі ех̆а? (Назіфа лах̆) Бҭа Назіфа бзӄѵлоузеі.

Хіфа. Деіцамзар деіӄѵ̀м.

Ҕамел. Іарабѵі афершѵл іqнѵʒа оѡѵ дѵцарѵн аха...

Хіфа. Заку фершvлvузеі аqудvрҧаѡ лах̆ Біда дд̆vҕуаһҵеіте.

Ҕамел. Аqудvрҧаѡг̆v щарг̆v щеібамбаат ілзvжуазіеі аqудvрҧаѡ дааганv.

Назіфа. Аqудvрҧаѡ даарvмгакуа нанхеіт Ҕамел ішҧауһо. Амзvз імоуп ачvмазаѡv, умбоі амца іхq̆а дшvqоу.

Ҕамел. Ааі Назіфахеіт, заку мзvзvузеі. Ах̆ҕа ілаланv дvчмазаѡхазар акухап. Хущҕуак іржзар, цк̆а хлаҧшра іҕанv̀ днvqугазар дvбзіахагуш̆оіт.

Хіфа. Амзvз імамзар убап, ожv аqудvрҧаѡ данааілак̊ ілһаҕуо умаһарvі.

Ђамел. Ілћазеі! Мцѵмзар цабѵрг балћом уі. Мо щанаӷалбеіт ауаа зеӷѵ анqушха щара щгаʒахѵеіт акумзар аqудрђаѡ еӷшѵлзѵмдѵруа ауаа амц ішѵлӂо ожѵӷ іщзѵмдѵруеі. Акѵр цуоу Біда дцеіӂђеі?

Хіфа. Імцѵкуа ш̆ђа днеіазар qалап.

Ђамел. Qаімђхан лѐоума дах̆ца?

Хіфа. Qаімѵђхан лѐоуп аа!

Ђамел. Qудѵрђара бѵрђахѵуп ћа лабћар дмаар-ћа бщоуоу. (Ђѵђрак ђѵнч іт̆оуп).

Назіфа. (Дѡагѵланѵ) Ооу спцђат̆оу сцалапі сарӷѵ. (Ламш̆аӷ днеіхагѵланѵ) Агуабзіара суоаіт Ламш̆аӷ, умщан убзіахап.

Ламш̆аӱ. Абзіара бзvqалааіт.

Назіфа. Ђамел уҭа узгvлоузеі! (аш̆ аqнvʒа даннеі) Хіфа бд̀vлмцvн бхацкv сцеіт.

Хіфа. Іауазеі Назіфахеіт сд̀vлvмцvкуа. (ід̀vлцуеіт).

Ђамел. Ламш̆аӱ еhарак узх̀аауазеі?

Ламш̆аӱ. Сгу сӱv еіцакнv акv сакv̀уп... Знv-зvнлаг̆v аʒаʒ еіҧш сгу ацҕаqvнʒа іалнаhоіт. (Хіфа дааѳналоіт).

Ђамел. Бvмбоі нас Хіфа, сгу-сӱv̀ еіцакнv сvqоуп іhеіт, ах̀ҕа ілалан агуаӱv̀х̀ іх̀зар qалап. Афершvл даазгоіт.

Хіфа. Уаагvлш̆, анvі аqудv̀рҧаѳ ілhо hаhап нас афершvл дvузаагозар ара уqамvі.

Ђамел. щара убѵрђ аqудрђаца щшрѵш̆ђоу ачѵмазаѡ зѵнʒа деіцахоіт. Нас афершѵл даагарг̆ѵ акѵмзарак дхуарђахом.

Хіфа. Дхуарђахуом-ћа уара іућоіт ачѵмазаѡ анѵха анца-ћа апатара даѐѵуп.

Ђамел. Ҷааі ц̆уш̆т бшаqуцра Хіфа; Ҷаімђхан акѵр лдѵруанда Ћабаш̆ дѵђсуазар сара сђсааіт лћан жаха іђсхура ћфан ћлеімбђ̆ѵжаа ћцеіт.

Ламш̆ац̆. Ааі сѵблѵіт...аʒѵ сѵрж аʒѵ! (Хіфа днеінѵ ађћал аʒѵ аађѵхнѵ ілѵржуеіт).

Ђамел. Хіфа іqабцозеі ачѵмазаѡ аʒѵх̆ ібѵржѵуама!

Хіфа. Нас аʒѵх̆ ісмѵржкуа аʒѵрqуанда ісѵржуама!

Ђамел. Азѵ даара агуара ћа іршнѵ нас ірх̆щащанѵ ібѵрэк̆роуп.

Хіфа. Ћау ц̆ушт, уі еіҕш апатѵк̆ҕуа ћара іћаздѵрам уаћqуатц амарц̆а.

Ђамел. Ћара ћqнѵ̀ ачѵмазцамо абзаца ћамҕсѵкуа ћазлаqоузеі. (Даазгуаанѵ) Сара сцанѵ афѐршѵл даагоіт щара убарҕ аqудрҕаца щрѵш̆ҕаз. щѵнт̆ іщаћах̆еіт урҕ мцмзар цабрг шѵрѵмћо, аха уеізг̆ѵ щеібарѡуа щрѵш̆ҕоуп. (Ламш̆ац̆ іах̆) Ламш̆ац̆ даазгоіт афершѵл?

Ламш̆ац̆. (Інапѵ аацѵцганѵ̀ іq̆о аферг̆ћа) Ђамел афершѵл іакум... афелшѵр іт̆ѵ сара ег̆сѵлам. Сара сѵзго мзѵзѵуп!

Хіфа. (Амца ацраҵаʒанv) Амзvз змоу афершvл дvізааугар ахvщ іурзкvр еhаӷv деіҵахоіт рhоіт... атата-тат-тат афершvл арах̓ дhаумvрбан амарӷа!

(Аҵарда).

АѠБАЂVI АСАХІА.

Ачvмазаѡv, амца ааігуара аӄдv-хсаӄуа ӣӄаҵанv аӄуӄуа іӄу іiарӄа v̇ӄуqаҵанv, дӣӄоуп. Хіфа астол еіллvргоіт. Ӄамел амца дvҿhаҭоуп щqук даӄх̇о.

Ламӣаӵ. (Дааhvцv-мцща) Аі алаh, алаh!

Ӄамел. (Ащqуӄх̇ара дааqуҵнv) Ламӣаӵ арі амцаqнv уах̇vӣӄаhҵаз хучvк іузеіӄхаща іубома?

Ламӣаӵ. Хучʒак сvвара еідкvланv ìах̇акvз іаунажvзща збоіт.

Хіфа. (Ашш дкvлvӄшуа) Уу, абан аqудрӄаѡ дааyеіт. Сvлӄvлапvіӣ! (дд̇vлҵуеіт).

Ђамел. (Дхуцуа) Умщан аqудрҧаѡ Ҷаімҧхан даӑіт ожѵ-ӱq̆а убзіалт̆ѵп.

Ламш̆аӱ. Аі ӱуш̆т ушаqуцра удін анѵс!

(Ҷаілѵҧхан ҧҥѵс еіӄуакѵ, лҧнца еіӄурхуанѵ, ллакѵц ҧіӄуаӱаа гуаѡа лѵлаӄуа жжа-жжаʒа іҧѵҧшуеіт, лгуҧҥӄуа дуʒʒанѵ лѵзѵмѡат̆ѵрах̆ іамцхуʒанѵ дцѵрк̇ѵуеіт. Ілщу зеӱѵ маҵа ҧбанѵ еіӄуаранѵ іqоуп. Ллаба лѵцарсуа раҧх̆а дгѵланѵ іааѡналоіт).

Ђамел. (Дѡагѵланѵ) Бзіала щаабеіт!

Ҷамҧханӱѵ Бідаӱѵ. Бзіа убааіт. (Ҷаімҧхан даqунд-qундща Ђамел ізѵ) Арі аӱіѵккӱѵ ара дѵqоума! (Ламш̆аӱ днеіхагѵланѵ) Ламш̆аӱ ушҧаqоу?

Лаш̆аӵ. Еei... сvҧсгуш̆оiт ҷаiмvҧхан!

Ҷаiмҧхан. Умщан iауазеi уҧсvрт̆! (Ачvмазаѡ iш̆апах̆v днаск̊аща дviӗаҧшуа) Амала iрҺот-Һа амзvз змоу дѡаш̆аʒом. Бvмбоi амца iхq̊а дшvҷоу.

Хiфа. Амзvз iмазар акухап-Һа уаҺа закухарvзеi сеiдроу! (Аҷуард̆ лvҧо) Ҷаiмҧхан щт̆аҕуа бхацкv сцеiт. (Зеӷv лат̆оiт).

Ҷаiмҧхан. Аʒv рацанv iэ̆куоу Хiфа? (Ҧамелvi Бiдеi еiдvхуҧхуҧлоiт).

Хiфа. Iмэ̆кvкуа, ҧҺалк азна iах̆а iзхом.

Ҷаiмҧхан. Оо, нас... Амзvз, Хiфа, амзvз! Амзvз змоу iоуп аʒv рацанv iзэ̆куа.

Ђамел. Амзѵз змоу аʒ рацанѵ ізѵ̀ізжуазеі Ҷаімђхан?

Ҷамђхан. Оу ӷумбеіт Ђамел, ожѵ уара алаф ћара уалагарц угу іђоуп. (Даахѵччаща) Уара жаха аізараѐѵ аqудрђаца ћамбароуп-ћа ажлар урѵлагѵланѵ іућон рћеіт ізбан?

Ђамел. Ізбан бѵмбоі щара аqудрђаца еѓщѵздѵрам, амала ажлар ж̇анѵ аш̆ѣ̆ақуа ақѵжқуа рѵқуцанѵ ауал іащѵргоіт. щара акр ждѵранда... Ћабаш̆ рѵ̀цћа дѵђсʒом бѵмћазѵі дзѵђсѵзеі.

Ҷаімђхан. (Дгуаанѵ дфагѵланѵ) Нас сара еѓсзѵмдѵруазар аранʒа сзаагуш̆азеі; са̀ра сцоіт, аха арі ачѵмазаф амзѵз шімоу щаћахп.

Ламш̆аӵ. (Дгуаанѵ̀ деіхаеігуо даакуҭанѵ) Паі ҷамҕхан ібуазеі абрі абзамѵqу бшҧа ізхуцуеі! Уара ачкун уаһа убӂѵ сумѵрһакуа наq уд̀ѵлц!

Ҷаімҕхан. Уі дбзамѵqузам Ламш̆аӵ. Сара мак̊ана аqуд ах̆аасѵрҧах̆еу аʃг̆ѵ амц іасѵмһац. Анѵха, уф срѵцһамѵі (лѵлах̆ лѵц̆ѵмш̆ ʒаҭуа хѵх̆ дѵҧшуа) алѵҧха роуааіт сѵхшараг̆ѵ щара ізасһог̆ѵ, анѵхеі амзѵзҕеі рацанѵ ізмоу бһа, ізѵбӂоу бһа аʃѵр еілсѵргах̆еіт сара, аха абра амц бѵмһеі-һа аʃѵ ìсеімһацт. Оӂѵ к̊анҿаак даqарамкуа Ҕамел дѵсҿагѵланѵ ісеìһо щаһауеіт.

Біда. Һаі ҷаімҕханхеіт, Ҕамел акѵ іһеіт-һа бара бш-

ҫа гуаауеі, бшҭара анҷаінѵс убра!

Хіфа. Ожҭѵі ачкунҷа уі еіҫш ега рҺоіт бҭа ҷаімҕхан бхаҵкѵ сцааіт Һашгуаqуаґѵ ббоіт.

Ламшаҷ. ҷаімҕхан! Абзамѵqу бѵізѵмхуцѵн... Абранҙа банааі заку мѵзѵзѵу сѵзго сзеілѵрга уі азѵ бѵҕунагаґѵ бѵгсѵрхом, сарґѵ сшгуаqуа ббоіт ісхашҕрѵм. (дѵҟуеіт).

Ҷаімҕхан. Ушгуаqуаз саҺаіт азоуп сарґѵ сзаа, аха сах̀неілак̊ ас ісаҷҺауам сара, Һаҕѵр сѵҕуҵанѵ снѵqургоіт акумзар...

Біда: ҷаімҕхан, аҕааҷа шбѵҺо баҺауеіт, чкунак акѵ іҺеіт аха уі усс іqабѵмҵан, сарґѵ сбѵҺоіт убра бҭа!

Хіфа. Аі ҷаімҕхан сбѵкухшоуп бт̆а бхацкѵ сцааіт. (Арҕ цажонацѵ Ҕамел длеіфеіуеіт знѵ-зѵнла деілащо).

Ҷіамҕхан. Ламш̆аӱ уаhаҕѵр азѵ ст̆оіт. Уф анца х̆аh ду інѵс Ламш̆аӱ узѵ акумзар іах̆а qуд шѵҕусмѵҕсоз. Хіфа qуарḋѵк сзаагш̆. (Зеӷ т̆оіт, Ҕамел іцаӷ наск̊аща дт̆оіт).

Хіфа. Аа бхацкѵ сцеіт аqуарḋ (іналѵмцалѵргѵлоіт).

Ҷаімҕхан. (Ҕасацас акѵ аацѵрганѵ аqуд іҕоу лнапѵ інанѵлѵҕсалоіт. Нас дqунд-qундуа датhо даҕуцажанѵ аҕх̆ѵж-hа аqуарḋ інѵҕулѵҕсоіт. Хҕахҕала іааілрѵхнѵ лѵлах̆ лѵц̆ѵмш̆ аазат̆нѵ еіҕаҕуѵ̀ҕсоіт. Убас хѵнт̆ ҕш̆ѵнт̆ раqара ìqалцоіт). Ҷѵh! qѵh! (лк̊ѵщ аабҕ-

нѵ лѵлах̇ лѵц̆ѵ̀мш̆ ʒаҭуа) сгу іҕаз слаҧѵҕуща ішҧа санаҥеі анца сукухшоуп.

Хіфа. Закузеі ді дì іббазеі Ҷаімҕхан?

Ҷаімҕхан. Баагѵлш̆-баагѵлш̆! (Днаҕуцажанѵ ѳѵнҭqа еіҕаҕулҧсоіт). Даара еілататанѵ іаҥоіт (еіҕаҕулѵҧсоіт) Ажѵҭ щабца нѵха рѵш̆ҕазма Ламш̆ац̆?

Ламш̆ц̆. Моуму ус аг̆сгуàлащом.

Ҕамел. (Наq днаҥнѵ) Ожѵ аус бзіаҕуа щзѵлѵҧшаап уі. (Біда Ҕамел днеігуҕасща еідѵхуҕуҕлоіт).

Ҷаімҕхан. (Еіҕаҕулѵҧсоіт) Qѵh! qѵh! (лк̥ѵщ аабҕнѵ

Арі экvт̆ нvхам. (Еіҕаҕулvҧсоіт).

Хіфа. (Ачvмазаѳv днаіхагvлаща лбӂv рхучнv) Уара хучvк ахv днvҕуҵарауазеі.

Ҷаімҕхан. (Лqуд ҕуҧсара дааqуҵнv) Нvха ааігуак уш̆ҕазаан Ламш̆аӵ! Ѡvӵаqаг̆v уі аҵvхуала іҧсх̇еіт, аха умщан...

Хіфа. Дііда схучҕуа сара хкvдq̆а. Да еіҕаҕуҧсеі Ҷаімҕхан ді ді! (Ачvмаза ѳеhа еhа деҵаханv іҕуҕуанv ак̇ра далагоіт).

Ҕамел. Ѡvӵа Ламш̆аӵ іхучҕуа шvҧсх̇оу усг̆v ібдvруѐіт ѝзvбvмhозеі.

Ҷаімҕхаан. (Еіҕаҕулvҧсоіт qvh! qvh! (лк̇vщ аабҕнv) Аqуд ҕуҧсара ѕаҕахvузеі ӵб-

ш̆т арі ћара аҕахума! Нѵхак ааігуаʒанѵ іщѵш̆ҕоуп даара анѵћараҕуа qащѵмцар ішѵqалара сѵздѵрам. (Ҕамел аqудрҕаф лах̆ іхѵ ірцѵсуеіт Біда діахуҕхуҕуа).

Хіфа. Іућарауазеі уара мцахуца акрѵ удѵруазар анѵха ћаургома!

Ламш̆ац̆. (Іҕуҕуаʒанѵ агуаqра дах̆аѐѵу апатара далагоіт) Ісћозеі! (Ібӂѵ рхучнѵ) Ісћахуазеі сҕ... сҕсѵіт, сѵҕсѵіт... Сара уі здѵруан... (Ібӂѵ інаццаща) Іздѵруан! аха... Кдѵж... (ібӂѵ рдѵунѵ) Анѵха... Ааh! Ааh! анѵха сѵш̆ҕоуп... (ібӂѵ ааларqуща) Ҕдѵж... анѵха сѵш̆ҕеіцеіт. (Зеґѵ гѵланѵ іхуаҕшуеіт).

Ҷаімҕхан. Злѵҧха hаура дамѵрпатеі бааҧсѵ (лѵлах̆ лѵц̆мш̆ ʒаҭуа) Ҕдѵж анѵха сѵш̆ҕеіцеіт інамѵрhеі!

Біда. Сѵш̆ сѵш̆! баагѵлѵі Ҷаімҕхан іihаҕуо hаhап!

Ламш̆ац̆. Ібӂѵ рхучнѵ „анѵха“ „анца“-hа акѵ іhаҕуоіт. Хіфаг̆ѵ Ҷаімҕханг̆ѵ рѵлах̆ рѵц̆ѵмш̆ рʒаҭуеіт).

Ҕамел. (Ачѵмазаѡ іҧсѵ шмачхоз аагуаҕанѵ) Хіфа аʒѵ сзаагш̆! (Інапѵ ѵрбааʒанѵ ачѵмазаѡ іхѵ іҿѵ іах̆ѵіш̆уеіт. Ҥасан дааѡналоіт).

Ҥасан. (Іеігущ ащах̆ща інкарщнѵ ачѵмазаѡ дааіхагѵлоіт). Деіцоума ачѵмазаѡѵ!

Ҕамел. Деіц̆оуп аа!

Ҷаімҕхан. щѵмщан, уі дарпатеіт ш̆ҕа акѵмзарак іх̆ѵуам.

Һасан. Закузеі уі Ҷаімҕхан?

Ҷаімҕхан. (ІлҺаз даах̆хузща). Ҷаі акг̆ѵ!

Ҕамел. Ламш̆аӱ хучѵк улаҕуа аахтѵш̆! (Ілаҕуа аахѵітуеіт).

Ҷаімҕхан. (Ачѵмазаф днеіхагѵланѵ). Ламш̆аӱ угу аарҕуҕуанѵ абрэжт̆ѵ̀і аамҕа сеібганѵ̀ сгѵ̀лозар асѵс щкуакуа курабанс ішѵҷасцара-Һаҿаҕ. (Іҕѵҕк анаацлак̊). ІузҺама Ламш̆аӱ угу іанагама ішѵ̀сҺаз?

Ламш̆аӱ. (Ігу ішаанагоз дѵірдѵ̀руеіт).

Ҷаімҕхан. Ш̆ҕа щѵ̀мщан, акѵмзарак щіцѵмщан.

Һасан. Ламш̆ац, умщан аһһаі, анца урѵцһаіш̆ап. (Ламш̆аӱ Һасан дѡаіцаҕшуеіт, аха еӷѵізһом).

Хіфа. (Аqуард̆ҕуа днарѵха нарѵхо). щ̆ҭаҕуа ухацкѵ сцеіт арах̆! (Еібарҭоіт Хіфа лѵда. Ҭамел ачѵмазаѡ ìаҕх̆аща дҭоіт).

Һасан. Закузеі мщан Ҷаімҕхан, дарпатеіт аӷѵіт-һа акѵ бһанеі!

Ҷаімҕхан. (Даӑахаща). Моумоу, уі аа...

Хіфа. Һасан ізѵіцѵжзагуш̆озеі.

Біда. Уі, аа, ачѵмазаѡ анѵха сѵш̆ҕоуп еӷѵіуп-һа акѵ іһаҕуан...

Ћасан. Ішҧа уара?

Біда. Іугуаламщоі шҕусѵк Ҕдѵж аізараӗѵ дрѵлагѵланѵ суаса ірʒаз анѵха аӣҧасҵеіт ізʒаз аʃѵр уqазар ісмаһаіт умћан-ћа дзӗѵз!

Ћасан. Нас сара соуп Ҕдѵж іуаса зʒаз іћама арі.

Біда. Аа нас уіакухап. Ҕдѵж анѵха сѵӣҧеіҵеіт убріоуп сѵзго-ћа ожѵраанʒа апатара даӗѵн.

Ћасан. Анца уаһзѵбзіаха алаку смаһауеі уара. (Арҧ анеіцажо Хіфа днеінѵ абазҕуак аацѵрганѵ Ҷаімҧхан даалѵдгѵлоіт).

Хіфа. Ҷаімҧхан бхаҵкѵ сцааіт бара бӣабаа аqара һара іһалша гуӣом, аха абарҧ аабѵдкѵл!

Ҷаімҕхан. (Ілгоща ілѵмгоща). Аqуд ах̇аурҕо акѵ умгар ҵасѵм-ћа оуп акумзар щара ішҕа щцѵзгоз. (Аҕарақуа аалѵмхнѵ чабра qаҕш̆ѵк інѵлаћанѵ лӱіба інҕалҵоіт Ҕамел Біда діалаҵqусуеіт).

Ћасан. Аqуд анѵҕущѵҕса іаћазеі qаімҕхан?

Ҷаімҕхан. Аqудг̆ѵ іара убріоуп іаћа. Анѵха шѵіш̆ҕаз іккаʒа іааілнаргѵеіт.

Ћасан. Нас ожѵш̆ҕа еібанѵћаш̆ас іqарҵозеі арҕ?

Ҷаімҕхан. Арі амзѵз ҕуҕуоп, аqуд ізласнарбоала аҕсраҕуа qанаҵах̇еіт, анаѡс ожѵ ачѵмазаѡ гуаq іара злѵҕха ћаурала дѵqоуп уаш̆ҕан qудла цҕа еілѵ̀ргат̆ѵуп, аха ћарак

аҕахѵмкуа ѡш̆ѣак аіhабѵі аі-
ҵѵбѵі нѵhагаѣѵс іагаш.

Ҕамел. (Ҷаімҕхан дҵажо-
наҵѵ іхѵ рҵѵсуа ілаҕуа еіцар-
ҷанѵ длѵхуаҕшуан, нас дѡа-
ҵҷанѵ). Hасан! арі ілhо зеѓѵ
мцѵуп... Ламшаҵ анѵха іш̆ҕа-
зарѓѵ уі анѵха амчала дѵчма-
заѡѵ̀м; амала анѵха шѵіш̆ҕаз
ідѵруан, данчмазаѡха дщан
убріоуп сѵзго-hа аhhара дала-
гѵеіт акумзар.

Ҷаімҕхан. Аа бара, ачѵ-
мазѡ іѐала іhеіт, аҷуд іаhе-
іт, аха уеізѓѵ іхаіҵом.

Хіфа. (Ламш̆аҵ дааҷунд-
ҷундщ̆а ібӂѵ анлаhалак̊ дне-
іхагѵланѵ Ҕамел іах̆) Уара іу-
hо зѵнꙁа даргуаҷѵуеіт бааҵсѵ
уаҷуҵруазеі ш̆ҕа.

Ћасан. Ђамел уара маћана угаҕоуп іалудраагуӿуазі дад.

Ђамел. (Дгуаанѵ алеі-ѡеіра даҟаҿѵу) Сара уаһа сћаҕом. Амала аӿҿаҕуа мо аҵҕуа щӿѵрӿѵ ачемазаѡ акѵ шѵімѵхуо здѵруеіт; сщћоіт аформѵл іаагара саҕуіҕѵщҿ!

Хіфа. (Дѵнҕѵлҵѵрц ащ аналѵрт абҕаа-ћа інаркнѵ) діда Кдѵж даауеіт ішҵа іаһћарѵі хсагузмал! Ћасан уара ажа qушла уһазіаҵажа ухаҵкѵ сцеіт.

Ҷаімҕхан. Ахнрћҿѵ qаіҵарҿ уіаҵажа Ћасан, іаҳа ахнѵћҿѵ іамшѵуп.

Ћасан. щаангѵлӿ уі һаіаҵажар акаҿѵ дшҵа һзаамга-

рvі. (Зеґv ащах̇ іҧшуеіт, Ҕдvж даа̇ѳналоіт, адру-ћа ѝѳагvлоіт).

Ҕ д v ж. Уаа мшvбзіаҕуа!

З е ґ v. (Еіҕумщакуа) Бзіа убааіт.

Ҕ д v ж. (Ачv̇мазаѳ днеіхагvланv) Ламш̆аҕ ушҧаqоу? Ламш̆аҕ ілаҕуа ҕvрхаха Ҕдvж діҵаҧшуеіт).

Х і ф а. Ҷазарvла ѝмоу еґvqам ухаҵкv сцеіт.

Ҕ д v ж. Ламш̆аҕ іуазеі сvузvмдvрvі?

Л а м ш̆ а ҕ. (Аферґ-ћа) Ааі, аі Ҕдvж!.. сvіҧ... сҧсvіт! Сумш̆vн... Сvҧсvр̇ іуоуазеі абааҧсv уҭґv га сарґv сумш̆vн!

Ҕ д v ж. (Омащ̆а ібо) Арі закузеі ііћо мщан!

Хіфа. (Даатцq̊анv) Ḳдvж уара ушеібгоу сара сvҕсааіт hаушуазарӣv hанурхозарӣv анvхаӣv уарӣv щпапаӗv hаqоуп, уара ішvуҕахvу.

Ḳдvж. Мщан Хіфа щара іщhо сара оумащa ізбоіт.

Чаімҕхан. Ізvіцжʒагушозеі іащvмhоі! Ачvмазаѡ гуаq дvqоуп арі зvҕшра аҕахума ахнvрhтv qащцароупеі.

Ḳдvж. (Дгачамкнv) Арҕ ірhо закузеі мщан! Уара цḳа ісащh ісvджбалаз.

Пасан. Ḳдvж іqоу убома, ара шҕусvк знv уасак уцvрʒеіт. (Хіфа дvҕхашанv дгvлоуп) Рацак сажа сроуʒом, убрі анvха ашҕасцеіт-hа аізараӗӣv іhалоуhеіт. Ожv ара

Ламш̆аӡ іqнѵ іӡѵрцѵіт. Ҷаімӡханг̆ѵ аqуд анѵӡулѵӡса уі оп ііашанѵ ачѵмазаѡ дqазцаз лҺеіт. Ут̆г̆ѵ харҺагас іуауааіт іга ачѵмазаѡг̆ѵ днѵҺанѵ еіӡурхаш̆ак іӡ.

Ӡамел. Ӡдѵж сара сѵзлауҺо убрі оуп абрі аqудрӡаѡѵі ег̆ѵрӡѵі ахнѵрҺт̆ѵ qацат̆ѵуп-Һа гуӡѵхас іроуз убрі рзѵqаца, нас сара афершѵ̀л іаагара саӡуіӡхоіт. Мамзар арӡ амзѵз змоу ахнѵрҺт̆ѵ qоуцаанʒа афершѵл дізааугар цасѵм-Һа срѵ̀ш̆ӡуам оума саӡущеіт. (Ӡдѵж дхуцуеіт).

Ҷаімӡхан. АхнѵрҺт̆ѵ qацазар ачѵмазаѡ усг̆ѵ дѵбзіахоіт нас афелшѵр ізууазеі?

Ӡдѵж. (Іхѵ дѡаханѵ̀) Нас Ҷаімӡхан аqуд ііашанѵ іаҺоу

Ламш̆аӱ анѵха шѵіш̆ђасцаз?

Qаімђхан. Іамћакуа еі-лѵркка іамћеі бааӈсѵ!

Ђдѵж. (Дѵччаща) Ћа!.. ћа!.. Ісћо щаћауама, аіашазѵ̀ Ламш̆аӱѵі сареі ћаігулцан суаса чах, сѐацаху ʒанѵ імфарг̆ѵ qалон, аха уі іазааузеі. Уасак азѵ Ламш̆аӱ сара деімѵсӱарѵм. Амала іждѵруазаіт іах̆арнахѵс qудѵрӈаѡѵ лћаѣѵ хасцом. (Зег̆ѵ неіхуаӈшѵ ааіхуаӈшуеіт) Ламш̆аӱг̆ѵ данчмазаѡха суаса іiʒаз анѵха аш̆ђасцеіт ћа іаћах̆ан азѵ дщан дпатеіт. Сара аізараqнѵ уі зрѵласћаз аӱѵч дщанѵ дцѵрцѵп-ћа оуп акумзар іцабѵргнѵ анѵха аш̆ђасѵ̀мцаʒеіт. (Зег̆ѵ рѐӈуа раћанѵ іаанхоіт ірћара рѐамщо).

Ђамел. (Даацq̊анv інапv Чаімђхан ілvђурххо) Абрі акумзvі іщасћоз аqудрђаѡ еґлvздvрам ћа!

Чаімђхан. (Ш̆ђах̆ла ащах̆ дцо) Сара ісхароузеі ачvмазаѡ іћеіт!

Хіфа. (Афрћа дналvдђаланv лмахуар аанкvланv) Ісхароузеі зах̆ʒvузеі анvха щvш̆ђоуп-ћа ћӂанv ћабазђуа бvманv бцоте!

Чаімђхан. Іqабцозеі мщан Хіфа бхагахама скофђа ђvбжоіт! (Еібарххоіт еґvрђ зеґv гачамкнv іђшуеіт).

Ђамел. (Ібӂv ћаракʒанv). Арі заћауа ех̆арнахvс qудvрђаѡvі ђшѡvі рћат̆v хащvмцан.

(Ађарда).

Аху 15 к.